

ACCIÓ HUMANITÀRIA

704 20 22 24

www.creuar.org

**KIT D'ALIMENTACIÓ
I MILIAR 30 DIES CAIX 1 1**

- 1 Paquet de sucre 1kg.
- 3 Paquets de pauperró de lot en pols 500g.
- 6 Paquets de galetes 200g.
- 1 Paquet de Café 250g.
- 1 Ampolla d'oli d'oliva II.
- 1 Ampolla d'oli girasol II.
- 1 Paquet de pastilles de llet 120g.
- 1 Paquet de paure de patates 230g.
- 1 Paquet de gelatines de fruites 170g.
- 1 Paquet de crema catalana 117g.
- 1 Paquet de ratlles 125g.
- 7 Sopes de pollastre 66g.

Prohibida la seva venda

www.creuar.org

1 704 20 22 24

«**AMB SORT... TOT JUST ENS TROBEM AL FINAL DEL PRINCIPI**»

UNA ENTREVISTA AMB ENRIC MORIST

JORDI CÒDOL

Els temps actuals exigeixen mirar cap a la realitat més immediata, estar pendents de les emergències del moment per intentar donar-hi resposta amb celeritat; encara que això no tan sols no és fàcil, sinó que és penosament impossible. L'esclatxa social es fa cada vegada més ampla i la cobertura acaba sent insuficient. Per això és de justícia, com a mínim, ser el màxim de sensibles amb el que la crisi va deixant pel camí, amb els efectes que té sobre aquells pilars en què un dia tothom va creure i que el context econòmic s'ha encarregat de fer trontollar. Creu Roja, la principal organització humanitària, no pot evitar que caiguin, però una quantitat creixent de voluntaris treballa de manera anònima i incansable per intentar que les esquerdes provoquin els mínims danys possibles.

El coordinador de Creu Roja Catalunya, l'igualadí Enric Morist, representa un col·lectiu que treballa amb responsabilitat per totes aquestes persones. Ens hem trobat amb ell un dissabte al matí a la nova planta logística que Creu Roja té a la Pobla de Claramunt, la segona; la primera serveix per a l'ajuda internacional, però les creixents i properes necessitats humanitàries han obligat l'entitat a crear nous espais per cobrir les demandes del territori. La planta és enorme, com la xifra de peticions que reben. El primer que fa

l'Enric en arribar és saludar els quatre voluntaris que hi ha a la planta, una jove advocada i tres jubilats; un d'ells és el Jordi, el seu pare.

— Li vaig sentir dir que és la pitjor situació d'ajut humanitari des de la Guerra Civil.

— Al començament de la crisi, ja vam veure que aquesta no era una situació conjuntural, que érem en un canvi d'època i no en una època de canvi. Al 2010, Creu Roja Catalunya va començar a parlar d'emergència social i ens deien que exageràvem. Ara aquest terme ja l'ha utilitzat el mateix president de la Generalitat. Una situació d'emergència social es dona per tres característiques: afecta grans capes de la societat, sobrepasa les capacitats de resposta del sector públic i s'allarga en el temps. L'última Enquesta de Població Activa diu que a Catalunya hi ha 270.000 llars on tots els membres en edat de treballar no poden fer-ho. Aquesta mateixa dada en l'EPA del 2009 era del 3% i ara és del 18. Un creixement brutal. A més a més, de la gent que no treballa, un 70% no cobrarà res, perquè ja se'ls ha acabat tot tipus de prestació. Una altra dada molt preocupant: el 40% d'aturats no ha fet ni una entrevista de feina ni cap acció formativa en l'últim any. Amples capes de població que estan desconectant, no només de tenir una ajuda sinó de reprendre la seva vida.

— **Així... com es mira endavant?**

— Hi ha elements positius, però els brots verds no són en l'economia sinó en les persones. Fins que no es pugui invertir la pèrdua de llocs de treball estarem en una situació molt preocupant. Podem fer pedaços, però si no hi ha llocs de treball és impossible. L'estiu permet algun repunt, però és insuficient. A més a més: l'austeritat pot ser perversa quan el que fa és empobrir encara més la gent ja vulnerable.

— **L'«austericidi», no?**

— Exacte. Això vol dir que cal començar a invertir des del sector públic, sobretot en aquells àmbits que afecten els més joves, entre els 18 i els 30 anys, un 54% dels quals estan aturats. Algunes d'aquestes persones no treballaran durant els propers 15 anys, i això ho sabem ara. No podran fer el seu projecte de vida i hauran d'estar finançats pels de casa seva. Als anys 50 i 60 hi havia l'expectativa de l'emigració, però això ara no passa perquè el que ho fa respon a un perfil de jove molt qualificat. La immensa majoria no té ni l'expectativa de marxar ni la de treballar aquí a curt termini. A més s'estan creant molts llocs de treball amb sous molt baixos.

— **Vols dir que també ajudeu treballadors?**

— Sí, per exemple una família de quatre membres i una persona gran, amb dos nanos en edat escolar. Si un dels dos membres ha perdut la feina, que és molt normal, i l'única feina està sobre els 1000 euros, no s'arriba a finals de mes. Aquesta família no paga ni el rebut del gas o la llum. Un dels grups que estem ajudant més ara.

— **Què ens diu això sobre l'evolució de la crisi?**

— Res no serà igual quan això hagi passat, que passarà i els historiadors ho analitzaran. Però marcarà un punt d'inflexió del model de societat. En un primer moment les organitzacions ens hem vist desbordades per la demanda, però és cert que el perfil ha canviat. Al 2008-2009, al final de l'època

de bonança —estètica, perquè abans de la crisi ja hi havia pobresa estructural i a Catalunya teníem el 18% de risc d'exclusió social— ajudàvem sectors molt lligats a poblacions urbanes concretes, on el tema econòmic era conseqüència de motxilles socials que arrossegaven (addiccions, persones sense sostre...), però un cop va esclatar la crisi van començar a entrar famílies que perdien la feina i aquí els perfils van anar canviant.

— **Aquell que l'any anterior podia anar-se'n a Eurodisney...**

— Tots estem més a prop de la pobresa que de tenir un iot al port de Barcelona. Això també ens ha fet obrir els ulls. Continuem ajudant aquelles famílies que no se'n sortien i ara tenen menys oportunitats, perquè si hi ha un lloc de treball i abans hi anaven 20 persones ara n'hi van 200; els vulnerables no els hem d'oblidar, però ara hi ha un volum molt gran de gent que mai no ho havia necessitat. Això fa unir, a l'impacte econòmic i l'impacte emocional. Persones que mai no s'havien preparat per a situacions com aquesta.

— **Des d'un lloc on es fa tanta acció directa, com treballeu aquest impacte emocional?**

— En el pitjor moment social, Creu Roja està en el seu millor moment; és important, perquè podem ajudar molta gent. Som 191.000 socis, però a més Catalunya té la sort de tenir incomptables entitats, des de les parròquies fins a les associacions de veïns o els agrupaments escoltes, que no es coneixen i fan molta feina. Sense elles seria impossible. Creu Roja afronta aquest moment amb presència a 700 dels 900 municipis de Catalunya i amb 18.000 voluntaris.

Per a nosaltres és tan important donar l'ajuda com que la persona se senti bé en rebre-la, per exemple garantint la confidencialitat. Hi ha molta gent a qui li fa vergonya; per tant, volem evitar cues i ser escrupulosos amb els nens. Per exemple, ara hem fet una campanya de continuació de les beques menjador sense que es noti si s'està becat

o no per Creu Roja. A l'estiu els nens que reben la beca deixen d'anar a l'únic lloc on se'ls garanteix un àpat en condicions. Seríem uns inconscients si ho passéssim per alt! Aquest programa té a veure amb la dignitat perquè es fa a través de les famílies, l'espai normalitzat del nen. Ho fem amb unes targetes d'una línia comercial, Àrea de Guissona, totalment anònimes. Ningú no sap que la targeta els l'ha donat Creu Roja. Així s'ajuda amb 22 euros per setmana. L'Agència Catalana de Consum determina que cada nen necessita setmanalment 29 euros. Els ajudem amb 22. Nosaltres podríem dir que vinguin aquí a buscar-ho, però es farien cues, etc. La gent pot perdre els diners però no la dignitat.

— **Dels pilars que flaquesen, quin us fa patir més?**

— Hem tingut un debat molt interessant a dins de Creu Roja. Tornem a un cert assistencialisme, després d'uns anys en què semblava que això ja no es plantejava. És molt important fer formació, programes de desenvolupament... però si la gent no pot menjar o no pot arribar a final de mes... hem tornat a l'essencial. Quan anem a fer una intervenció internacional, com a Haití, o als tsunamis, Creu Roja porta aliments, aigua potable, tendals... després la resta: escoles, centres de desenvolupament econòmic, etc. Aquí estem aplicant el mateix que a nivell internacional. L'objectiu final és que tothom deixi de rebre ajuda per dedicar-se a millorar les possibilitats de trobar feina. Però ara com ara, les necessitats bàsiques són les que són.

— **I dins de les ajudes bàsiques, què està pitjor?**

— Tant l'alimentació com l'habitatge. Però l'habitatge té un greu problema: estem parlant de molts diners que no tenen les organitzacions i que requereixen d'un gran esforç de l'Estat. La Plataforma d'Afectats per la Hipoteca ha fet una feina extraordinària, més enllà que estigués o no d'acord amb la manera d'actuar. Han evidenciat el problema i s'ha posat el tema al debat polític, que això és molt important.

— **Teniu la sensació que sobre vostre recau massa responsabilitat?**

— Fem «diplomàcia humanitària», fem de lobby. La nostra organització té diversos principis i una posició neutral per ajudar tothom. Però això no vol dir que no tinguem opinió ni que siguem imbècils! Si coneixem el sofriment de les persones, tenim l'obligació d'explicar què està passant. Hem d'ajudar que la gent que ha de decidir sobre els altres tingui aquesta informació: per això fem materials com l'observatori de la Creu Roja, que ja ha fet cinc informes. Aquest any tenim la lamentable xifra d'haver ajudat 300.000 persones a Catalunya en acció humanitària, mentre al 2008 no passàvem de les 100.000. Hem d'explicar la situació d'aquests col·lectius perquè qui pugui decidir sobre pressupostos socials i lleis, des d'un regidor fins al president de la Generalitat, pensi en aquesta gent. També per comprometre l'organització. Quan vam veure fa dos anys que les beques menjadors no estaven garantides, vam haver de posar-hi més recursos propis i deixar de fer altres coses.

— **Però les subvencions de l'administració han baixat. Per què no sou més crítics?**

— A Creu Roja Catalunya li deuen en aquests moments 9 milions d'euros en total. Són molts diners, uns diners que si tinguéssim podríem fer més feina. Lògicament és un tema que ens preocupa, però no som una entitat denúncia, que també n'hi ha d'haver. Nosaltres som d'acció i no de submissió, per això hem accentuat aquesta diplomàcia humanitària als governs, hi hagi qui hi hagi. I no els agrada sentir que les coses no es fan bé, que a Catalunya hi ha nens que no poden alimentar-se bé, que les beques menjador no estan ben organitzades. No els agrada sentir això i ho estem dient. A vegades algú s'ha molestat, però jo crec que la societat ens entèn. En època de crisi no hem parat de créixer en socis i creiem que la població valora positivament aquest canvi de rumb de l'entitat.

— **I doncs, com s'haurien de gestionar les beques menjador?**

— Justament la consellera Rigau ens va demanar un informe i ens alegra dir que els canvis que ara ha incorporat van en la línia del que vam demanar. La universalitat de les coses no vol dir més justícia: un nen d'Empúriabrava, per exemple, amb un iot a casa, tenia dret a la beca i a transport gratuït perquè ni allà ni a Roses hi ha escola. És just? Ha d'anar en funció de la renda. Pel que fa als criteris, es fan des de cada Consell Comarcal, i per tant hi ha 40 criteris diferents: alguns donen més valor a les famílies monoparentals, d'altres a les nombroses... S'ha d'unificar. Un altre aspecte: el 90% de les beques ajuden en un 50%, quan molts nens tenien dret a la beca però no podien cofinançar-les. Al final se subvencionarà el 100%. I a l'últim: a Catalunya hi ha 612.000 nens en edat de primària, i de beques menjador n'hi ha 60.000. Però l'IDESCAT diu que hi ha un 26% de risc de pobresa infantil. Els números no surten, per tant n'hi ha molts que queden fora. No pot ser que una beca menjador, que es paga a 6'20€, per al menjar només hi vagin 3€ i la resta vagi a monitoratge o el que sigui... Què és més important? Sembla que el govern farà canvis en aquest proper curs escolar. Un exemple de diplomàcia humanitària.

— **Passada la crisi haurem après alguna cosa?**

— Fa pocs dies vaig ser a Irlanda, en una conferència de serveis socials de la Unió Europea. La inauguració la va fer el president d'Irlanda, el primer país intervingut; una persona molt interessant, per cert. Va dir: potser estem salvant l'euro, però estem perdent els ciutadans. És molt important salvar l'economia perquè si no surten diners del caixer seria un caos general, però... a quin preu? Pel que fa als valors, allò de deixar els estudis per posar-se a treballar ja ha caigut.

— **I no repetirem errors?**

— La generació que viu la crisi està quedant tan tocada que dubto que no n'apregui. Però tot

plegat és cíclic. És molt interessant veure els elements «positius» de la crisi: d'entrada a Catalunya hi ha una societat civil molt forta, moltes persones ajuden quan no sempre es pot fer amb diners. Creu Roja té els 18.000 voluntaris... Un cop passat tot, la generació que ha quedat més impactada veurà les coses d'una manera diferent. Vivim en una societat en què un nano que no tenia una PlayStation o unes vambes de marca pràcticament era marginat. El nostre objectiu és canviar això, però va per llarg.

— **Com la crisi.**

— Amb sort, som al final del principi. La gent que teòricament ens ha de donar bones notícies ens diu que fins al 2016, res. D'altra banda, les persones que atensem són les que estan a la cua de tot. Ens hem de preparar per un combat molt dur, molt difícil i on passaran moltes coses perquè no albirem un canvi a curt termini. Estem preparant l'organització per a això. No és per ser pessimista, però les dades ens diuen que un 70% de les persones que ajudem no cobra res des del juliol.

— **D'aquí aquesta plataforma.**

— Venim d'un magatzem internacional que mantenim i on encara fem coses, només faltaria. Però hem hagut de crear grans plataformes arreu del territori, com aquesta, d'ajuda humanitària nacional on rebem donatius d'empreses i compres de gran volum que fa l'organització per repartir.

— **Així... quan haurem de deixar de fer «maratons per la pobresa»?**

— Tant de bo que no se'n facin i no puguis veure aquesta plataforma. El problema és que la plataforma hi continuaria sent, però no per a aquí: al nord d'Etiòpia l'esperança de vida és de 39 anys, una vergonya. Aquí estem parlant de malnutrició i allà de supervivència i no podem deixar de veure-ho... A vegades es fan discursos demagògics.

— **I abandonar el concepte «caritat»?**

— Per això posem l'accent en la dignitat. Creu Roja dona una ajuda que no és seva. No som propietaris del que donem, ens ho dona una empresa o un soci. I hem de fer que l'ajuda arribi a qui toca. Un aspecte que sempre genera debat. A banda de la llegenda urbana, i d'alguns errors que lògicament hi poden haver, hem de garantir això. Perquè som a més de 700 municipis i ho coneixem. No hi ha ni hi haurà ajuda per a tot-hom, i hem de prioritzar. Nosaltres, d'altra banda, anem sumant socis. Ara és molt fàcil dir que tot funciona malament i criticar, però coneixem gent que treballa a l'administració i està completament desbordada. És molt dur ser a primera línia. Hi ha d'haver organitzacions socials, no sé si cal fer maratons per la pobresa, però cal fer actes.

— **El món s'està equilibrant?**

— Sí, però cap avall. La consellera de Benestar, Neus Munté, deia en un acte que l'esclatxa s'està ampliant i que hi ha una minoria que de la desgràcia en fa negoci.

— **Anem a la versió més personal de l'Enric... com vas arribar a ser coordinador?**

— Casualitats de la vida. Faig una cosa que m'agrada i això no té preu. Hi dediques moltes hores. Vaig començar a Creu Roja Igualada, després Creu Roja Joventut, coordinador de l'Anoia, Barcelona i Catalunya. M'hi ha portat la casualitat.

— **I t'ha tocat el temps més potent.**

— Sí, l'altre dia hi pensava. Creu Roja Catalunya té ara 1.200 treballadors i 191.000 socis. Cada mes s'hi incorporen 2.000 socis nous i 500 voluntaris. Cada mes! Això és la mitjana del 2012. Això és un petit miracle que tenim. La nostra generació no ha viscut ni viurà un desafiament humanitari com aquest, però l'organització va néixer per això. I si tenim raó de ser, és aquesta. Molta tensió i angoixa però també molta solidaritat. La història de tota aquesta gent pot ser la teva.

— **Quan es tracten emergències tan properes es pot arribar a casa i oblidar-se'n?**

— A Bòsnia vaig aprendre a fer mecanismes d'autodefensa. Si has de complir la teva missió a la feina, no pots ser fred, però has de posar les coses a lloc. Aquí no hi ha horaris i més aviat has de procurar no enganxar-te a la feina. És un privilegi i molt agraït. Però és cert que és complicat: als darrers tres mesos he rebut 800 correus demanant ajuda. 800 correus que has de llegir, molt durs perquè t'expliquen «tinc dos fills i m'han tallat la llum» o «em fan fora de casa» o «no sé què donar al meu fill»...

— **Com te'n vas a casa amb això?**

— Com pots! A vegades ho llegeixes des de casa, al vespre. Tinc fills i, com que qui més qui menys té canalla o persones grans a l'entorn, ràpidament fas l'associació: i si li passés això? Afrontar les dificultats des d'una perspectiva adulta és una mica més fàcil, però si tens persones al teu càrrec, com li expliques una situació així? Però s'ha de fer! Aquesta organització ha de continuar funcionant i no et pots quedar bloquejat. Pot més la motivació i les ganes de fer coses. Però em sento afortunat.

— **Ara que surt Bòsnia... Quin viatge humanitari recordes amb més intensitat?**

— És una sort poder fer els viatges, perquè et donen una mentalitat molt positiva. Veure aquestes persones fa creure en la humanitat. La gent és bona per naturalesa. Hi ha coses negatives, però molta gent ajuda. Parlar d'algun país... Bòsnia! El meu fill gran és d'allà, va venir amb 12 anys i ara està acabant a la universitat. Hi vaig passar molts anys i em va afectar personalment. En situacions de més dificultat és on fas més llaços personals. El que explicava la gent que va fer la mili! Vaig tenir la sort de poder-hi estar en uns moments de gran dificultat i al final vaig trobar-hi el fill.

— **Parlem de la vostra entitat. El símbol de la Creu Roja és la bandera suïssa invertida, la**

va fundar un industrial d'allà. La gent encara barreja i li atribueix un origen religiós?

— Sí, sí, hi ha confusió. No som una organització religiosa. En aquella època, a mitjan segle XIX i abans de l'Estat del benestar, aquest industrial va organitzar la Societat de Nacions per donar cobertura sanitària als conflictes armats. Per la guerra turcoxipriota de principis de segle es va crear la mitja lluna, que és exactament el mateix. Qualsevol país on es vulgui crear la Creu Roja pot decidir quin símbol prefereix.

— I el cristall roig?

— Es va incorporar fa cinc anys pel conflicte d'Israel i Palestina. Uns volien l'estrella de David i els altres la mitja lluna. Es va consensuar el cristall per a les zones ocupades.

— En què fallen les religions perquè posin traves a una entitat neutra, que té com a única vocació ajudar qui ho necessita, al marge de les ideologies...?

— La religió té influència a la societat des de fa centenars d'anys. Algú va voler fer veure el cas de Bòsnia com un conflicte entre ortodoxos, cristians, musulmans... Res a veure!

— De qui és culpa tot això?

— Al final, la religió la fan les persones i els poderosos. Però també fa coses bones! A l'Església catòlica hi pots tenir Rouco Varela o Pere Casaldàliga, no és el mateix. Les persones fan que sigui positiva o no. Però és cert que és present en molts països, i s'ha de tenir en compte perquè està molt implantada i, si no, no hi pots intervenir.

Hem anat a llocs en què si no ens posem la mitja lluna no accepten l'ajuda, encara que passin gana. Som un instrument pràctic i a nosaltres ens és indiferent posar-nos un símbol o un altre.

— **Creu Roja Catalunya – Creu Roja Espanya...**

— Comentarís, els que vulguis! El nivell d'independència de la nostra organització és total, perquè depenem de Creu Roja mundial, el Pla d'Acció es fa entre tots a Ginebra i a cada realitat territorial cadascú l'implanta en funció de les necessitats. Els debats hi són en broma, però sempre anem darrere la política. Cadascú té la seva ideologia, no som marcians, però ens agrupem persones molt diferents. Entre socis, voluntaris i directius hi ha perfils molt diversos. I això és més positiu que negatiu. Ens interessa molt la política, però al debat de l'Estat Creu Roja no hi ha d'entrar per respecte.

— **Algun referent a qui emmirallar-se a l'hora de capitanejar l'entitat?**

— Pensar en la gent. És molt bo dir-se que no som importants i que estem al servei de les persones; si no, l'ego pot jugar males passades. Cal intentar agafar les coses bones de la gent i acceptar les febleses i els errors.

L'estona ha anat passant, ja no queden voluntaris i el pare de l'Enric, en Jordi Morist, voluntari des de fa 65 anys, se'n va a buscar el seu nét. Acaben compartint taula tres generacions, i els grans parlem de com han canviat les coses, amb el temps.

La visita s'acaba amb una visita per la planta. Prestatges i més prestatges plens de caixes farcides de menjar i estris d'higiene meticulosament destriats. Packs familiars d'ajuda alimentària, infantil... Piles de roba, nova, que donen moltes empreses, material escolar, d'oci. Caixes i més caixes amb un destí apuntat: Tarragona, Barcelona, Terrassa. A dalt, una sala de reunions.

— **Avui, Enric, hi ha una macarronada a la plaça de l'Ajuntament d'Igualada. Et serveixen un plat de macarrons a canvi d'aliments per al banc de queviures.**

— Això és fantàstic!

JORDI CÒDOL MONTAGUT (Igualada, 1987). Llicenciat en Comunicació Audiovisual, actualment és coordinador i presentador d'informatius a ETV, la televisió comarcal del Baix Llobregat. Ha treballat a *Ràdio Igualada*, *Conca TV*, *Regió 7* i el *Diari d'Igualada*, a més d'haver col·laborat a Catalunya Ràdio i Com Ràdio. Escriu mensualment a anoiadiari.cat i a nacioidigital.cat/laflama.